Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 27. septembra 2012*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Nizozemski trg z bitumnom za tlakovanje cest — Odločba o ugotovitvi kršitve člena 81 ES — Pripis kršitvenega ravnanja — Globe — Sodelovanje v upravnem postopku — Znatna dodana vrednost — Enako obravnavanje“

V zadevi T-347/06,

Nynäs Petroleum AB s sedežem v Stockholmu (Švedska),

Nynas Belgium AB s sedežem v Stockholmu,

ki ju zastopajo A. Howard, barrister, M. Dean in D. McGowan, solicitors,

tožeči stranki,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopa F. Castillo de la Torre, zastopnik, skupaj z L. Gyselnom, odvetnikom,

tožena stranka,

katere predmet je predlog za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2006) 4090 final z dne 13. septembra 2006 v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] (Zadeva COMP/F/38.456 – Bitumen (NL)) in, podredno, zahtevek za zmanjšanje zneska globe, ki je bila tožečima strankama naložena z zadevno odločbo,

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi M. Jaeger, predsednik, N. Wahl in S. Soldevila Fragoso (poročevalec), sodnika,

sodni tajnik: N. Rosner, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. junija 2011

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

Dejansko stanje spora

1 Glavna dejavnost skupine Nynas je proizvodnja in trženje bitumna in naftenskih olj. Družba Nynäs Petroleum AB (v nadaljevanju: Nynäs AB), ki je matična družba skupine Nynas in ima sedež na Švedskem, je svoje dejavnosti na področju bitumna v celinski Evropi izvajala po belgijski družbi Nynas NV/SA (v nadaljevanju: Nynas NV), ki je bila v njeni stoodstotni lasti in ki je bitumen proizvajala v rafineriji v Antwerpnu (Belgija) ter ga tržila v delu Nizozemske. Dejavnosti trženja bitumna v Evropi družbe Nynas NV so bile 14. februarja 2003 prenesene na družbo Nynas Belgium AB (v nadaljevanju: Nynas Belgium), ki je švedska hčerinska družba v stoodstotni lasti družbe Nynäs AB. Premoženje družbe Nynas Belgium je bilo 31. decembra 2007 preneseno na družbo Nynas NV, vendar je družba Nynas Belgium v njej obdržala 99,99-odstotni delež.

2 Podjetje British Petroleum (v nadaljevanju: BP) je z dopisom z dne 20. junija 2002 obvestilo Komisijo Evropskih skupnosti o domnevnem obstoju omejevalnega sporazuma na trgu z bitumnom za tlakovanje cest na Nizozemskem in zaprosilo za pridobitev imunitete pred globo na podlagi Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 155, v nadaljevanju: Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002).

3 Komisija je 1. in 2. oktobra 2002 izvedla nenapovedane preiskave, med drugim v belgijskih prostorih družbe Nynas NV. Komisija je 30. junija 2003 poslala zahtevo po informacijah več družbam, tudi družbi Nynas NV. Komisija je družbi Nynas Belgium, ker jo je ta obvestila, da je od družbe Nynas NV odkupila dejavnost v zvezi z bitumnom, 23. julija 2003 poslala novo zahtevo po informacijah, na katero je ta odgovorila 2. oktobra 2003. Komisija je 10. februarja 2004 poslala novo zahtevo po informacijah, na katero je družba Nynäs AB odgovorila 25. marca 2004, zadnjo zahtevo pa je poslala 5. aprila 2004, na katero je družba Nynas Belgium odgovorila 22. maja 2004 in svoj odgovor dopolnila 19. oktobra 2004.

4 Komisija je 18. oktobra 2004 uvedla postopek in sprejela obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ki ga je 19. oktobra 2004 poslala več družbam, med njimi tožečima strankama, družbi Nynäs AB in družbi Nynas Belgium. Tožeči stranki sta 24. maja 2005 ločeno odgovorili na to obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

5 Tožeči stranki sta po zaslišanju zadevnih družb 15. in 16. junija 2005 predložili pojasnila k izjavam v zvezi z družbo ExxonMobil – družba dobaviteljica bitumna, ki je Komisija ni kaznovala – ki so bili uporabljeni v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah in ki jim je oporekalo več udeležencev zaslišanja. Ta pojasnila so bila posredovana vsem udeležencem zaslišanja in so povzročila več odzivov.

6 Komisija je 13. septembra 2006 sprejela Odločbo C(2006) 4090 final v zvezi s postopkom po členu 81 [ES] (Zadeva COMP/B/38.456 – Bitumen (NL)) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 28. julija 2007 (UL L 196, str. 40) in ki je bila tožečima strankama vročena 26. septembra 2006.

7 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da so družbe, naslovnice te odločbe, sodelovale pri enotni in trajajoči kršitvi člena 81 ES, ki je v zadevnih obdobjih vključevala redno skupno določanje bruto cene za prodajo in nakup bitumna za tlakovanje cest na Nizozemskem, enotnega rabata na bruto cene za graditelje cest, udeležene v omejevalnem sporazumu, in nižji maksimalni rabat na bruto ceno za druge graditelje cest.

8 Tožeči stranki sta bili za to kršitev v obdobju od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 spoznani za odgovorni in jima je bila solidarno naložena globa v znesku 13,5 milijonov EUR.

9 Komisija je v zvezi z izračunom zneska glob kršitev glede na njeno naravo opredelila kot zelo resno, čeprav je bil upoštevni geografski trg omejen (točka 316 obrazložitve izpodbijane odločbe).

10 Da bi se upošteval poseben pomen nezakonitega ravnanja posameznega podjetja, udeleženega pri omejevalnem sporazumu, in torej njegov dejanski vpliv na konkurenco, je Komisija zadevna podjetja razvrstila v šest kategorij glede na njihov relativni pomen na zadevnem trgu, določen z njihovimi tržnimi deleži.

11 Komisija je na podlagi teh podatkov določila izhodiščni znesek za tožeči stranki v višini 7,5 milijona EUR (točka 322 obrazložitve izpodbijane odločbe).

12 Glede trajanja kršitve je Komisija menila, da sta tožeči stranki storili dolgotrajno kršitev, ker je trajala več kot pet let, in štela, da je kršitev skupno trajala osem let, od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002, zato je izhodiščni znesek povečala za 80 % (točka 326 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tako je bil tožečima strankama osnovni znesek globe na podlagi teže in trajanja kršitve določen na 13,5 milijona EUR (točka 335 obrazložitve izpodbijane odločbe).

13 Komisija v zvezi s tožečima strankama ni ugotovila nobene obteževalne okoliščine. Poleg tega je menila, da ne more priznati nobene olajševalne okoliščine, ker ni mogoče upoštevati morebitnega obstoja tretje ravni dejavnosti omejevalnega sporazuma, iz katere naj bi bilo podjetje Nynas (v nadaljevanju: Nynas) izključeno (točka 354 obrazložitve izpodbijane odločbe). Nazadnje je zavrnila njuno prošnjo, naj njuno učinkovito sodelovanje, namreč odgovore na zahteve po informacijah, priznanje dejanskega stanja in vzpostavitve politike sankcij in preprečevanja v tej zvezi, šteje za olajševalno okoliščino (točke od 367 do 371 obrazložitve izpodbijane odločbe).

14 Komisija ni uporabila Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ker po njenem mnenju informacije, ki sta jih posredovali tožeči stranki, niso imele znatne dodane vrednosti (točke od 389 do 393 obrazložitve izpodbijane odločbe).

Postopek in predlogi strank

15 Tožeči stranki sta 4. decembra 2006 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili to tožbo.

16 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče (šesti senat) odločilo, da začne ustni postopek, in v okviru ukrepov procesnega vodstva, ki so določeni v členu 64 Poslovnika, strankam zastavilo pisna vprašanja. Stranke so na ta vprašanja odgovorile v določenem roku.

17 Stranke so na obravnavi 15. junija 2011 ustno podale stališča in odgovorile na ustna vprašanja, ki jih je postavilo Splošno sodišče.

18 Član šestega senata ni mogel odločati v tej zadevi, zato se je predsednik Splošnega sodišča v skladu s členom 32(3) Poslovnika odločil, da dopolni senat.

19 Splošno sodišče (šesti senat) je v novi sestavi s sklepom z dne 18. novembra 2011 ponovno začelo ustni postopek, stranke pa so bile obveščene, da bodo zaslišane na novi obravnavi.

20 Komisija in tožeči stranki so z dopisi z dne 25. in 28. novembra 2011 obvestile Splošno sodišče, da ne želijo biti ponovno zaslišane.

21 Predsednik Splošnega sodišča je zato odločil, da konča ustni postopek.

22 Tožeči stranki Splošnemu sodišču predlagata, naj:

— člen 1 izpodbijane odločbe v delu, v katerem je družbi Nynäs AB pripisana skupna in solidarna odgovornost za kršitev, razglasi za ničen;

— člen 2 izpodbijane odločbe v delu, v katerem jima je naložena globa v znesku 13,5 milijona EUR, razglasi za ničen, oziroma podrejeno, ustrezno zmanjša znesek te globe;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

23 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— zavrne tožbo;

— tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravo

1. *Predloga za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe*

24 Tožeči stranki v utemeljitev predlogov za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe navajata en sam tožbeni razlog, in sicer da je Komisija s tem, da je družbi Nynäs AB pripisala odgovornost za njeno hčerinsko družbo Nynas NV, storila očitne napake pri presoji in napačno uporabila pravo.

Napačna uporaba prava

Trditve strank

25 Tožeči stranki menita, da je Komisija napačno uporabila sodno prakso v zvezi s pripisom odgovornosti matični družbi za ravnanje njene hčerinske družbe (sodba Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, C-286/98 P, Recueil, str. I-9925, točke od 27 do 30) in da mora biti matična družba dejansko aktivno vpletena v kršitveno ravnanje svoje hčerinske družbe, da se ji pripiše odgovornost.

26 Vendar sta tožeči stranki v odgovoru na pisno vprašanje Splošnega sodišča o posledicah, ki izhajajo iz sodb Sodišča z dne 10. septembra 2009 v zadevi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji (C-97/08 P, ZOdl., str. I-8237) in z dne 20. januarja 2011 v zadevi General Química in drugi proti Komisiji (C-90/09 P, ZOdl., str. I-1) umaknili navedbe prvega dela edinega tožbenega razloga v zvezi z razlago sodne prakse iz zgoraj v točki 25 navedene sodbe Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, kar je Splošno sodišče vzelo na znanje. Vztrajali pa sta pri navedbah v zvezi s pravili izpodbijanja domneve o odločilnem vplivanju matične družbe na hčerinsko družbo, ki je v njeni stoodstotni lasti.

27 Tožeči stranki tako poudarjata, da je mogoče domnevo, da matična družba odločilno vpliva na ravnanje svojih hčerinskih družb, ovreči takrat, ko matična družba dokaže, da njena hčerinska družba deluje neodvisno. Komisija naj bi torej napačno razlagala sodno prakso, ko je zahtevala, da matična družba dokaže, da ni uporabila pravice, da odločilno vpliva na svojo hčerinsko družbo, in da je ta hčerinska družba sprejemala vse svoje strateške odločitve, ne da bi jo o tem obvestila. Tak dokaz naj bi bilo v praksi nemogoče predložiti in naj bi bil v nasprotju z načelom osebne odgovornosti (sodba Splošnega sodišča z dne 13. decembra 2001 v združenih zadevah Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, T-45/98 in T-47/98, Recueil, str. II-3757, točka 63).

28 Tožeči stranki namreč menita, da je matična družba zavezana, da vedno izvršuje vsaj minimalni vpliv na svojo hčerinsko družbo. Navajata, da švedsko pravo v skrbi za zaščito delničarjev in tretjih oseb matičnim družbam nalaga, da zadostijo nekaterim zahtevam nadzora nad hčerinskimi družbami, kot so odobritev transakcij, ki presegajo določen prag, upoštevanje notranjih obveznosti v zvezi z obveščanjem ali priprava konsolidiranih računovodskih izkazov. Zato bi morala Komisija presoditi, ali je matična družba odločilno vplivala na ravnanje hčerinske družbe na zadevnem trgu, in to ne splošno in abstraktno.

29 Komisija zavrača vse navedbe tožečih strank.

Presoja Splošnega sodišča

30 Komisija je v izpodbijani odločbi (točke od 252 do 264 obrazložitve) štela, da je lahko družba Nynäs AB, čeprav je bila družba Nynas NV pravna oseba, ki je bila neposredno udeležena v omejevalnem sporazumu, kot matična družba, ki je njena stoodstotna lastnica, odločilno vplivala na njeno poslovno politiko med kršitvenim obdobjem.

31 Najprej je treba opozoriti, da konkurenčno pravo Unije zadeva dejavnosti podjetij (sodba Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 59) in da pojem podjetja v smislu člena 81 ES vključuje vse gospodarske subjekte, ki imajo enotno organizacijo osebnih, opredmetenih in neopredmetenih elementov, ki trajno zasledujejo neki gospodarski cilj in so lahko soudeleženi pri kršitvi iz te določbe (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 54 in navedena sodna praksa). Pojem podjetja, postavljen v ta kontekst, je treba razumeti, kot da označuje gospodarsko enoto, čeprav s pravnega vidika to gospodarsko enoto sestavlja več fizičnih ali pravnih oseb (sodba z dne 14. decembra 2006 v zadevi Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, ZOdl., str. I-11987, točka 40).

32 Protikonkurenčno ravnanje podjetja je mogoče pripisati drugemu podjetju, če svojega ravnanja na trgu ni določilo neodvisno, ampak je predvsem uporabilo navodila tega podjetja, zlasti ob upoštevanju gospodarskih in pravnih povezav, ki ju združujejo (sodbi Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Metsä-Serla in drugi proti Komisiji, C-294/98 P, Recueil, str. I-10065, točka 27, in z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 117, ter zgoraj v točki 26 navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 58). Tako je mogoče ravnanje hčerinske družbe pripisati matični družbi, če hčerinska družba svojega ravnanja na trgu ne določa neodvisno, temveč v glavnem sledi navodilom, ki ji jih določa matična družba, saj ti podjetji sestavljata gospodarsko celoto (sodba Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji, 48/69, Recueil, str. 619, točki 133 in 134).

33 Torej ne odnos prigovarjanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenost prve v navedeno kršitev, ampak dejstvo, da obe sestavljata eno samo podjetje v zgoraj navedenem smislu, Komisiji omogoča, da naslovi svojo odločbo na matično družbo iz skupine družb. Treba je namreč opozoriti, da konkurenčno pravo Unije priznava, da različne družbe, ki pripadajo isti skupini, sestavljajo gospodarsko enoto in torej podjetje v smislu členov 81 ES in 82 ES, čeprav zadevne družbe svojega ravnanja na trgu ne določajo neodvisno (sodba Splošnega sodišča z dne 30. septembra 2003 v zadevi Michelin proti Komisiji, T-203/01, Recueil, str. II-4071, točka 290).

34 V posebnem primeru, ko je matična družba stoodstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršiteljica, lahko ta matična družba po eni strani odločilno vpliva na ravnanje te hčerinske družbe, po drugi strani pa obstaja izpodbojna pravna domneva, da ta matična družba dejansko izvaja tak vpliv (glej zgoraj v točki 26 navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 60 in navedena sodna praksa).

35 V teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je ves kapital hčerinske družbe v lasti njene matične družbe. Komisija lahko nato matično družbo šteje za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če ta matična družba, ki mora to domnevo izpodbiti, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna neodvisno (zgoraj v točki 25 navedena sodba Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, točka 29, in zgoraj v točki 26 navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 61).

36 Tožeči stranki menita, da naj zaradi razlage Komisije ne bi bila mogoča izpodbojnost domneve o dejanskem odločilnem vplivanju matične družbe na hčerinsko družbo, ki je v njeni stoodstotni lasti.

37 Vendar pa iz sodne prakse Sodišča izhaja, da mora matična družba, ki ima v lasti 100 % osnovnega kapitala hčerinske družbe, da bi izpodbila domnevo, da dejansko odločilno vpliva na to hčerinsko družbo, v presojo Komisiji in nato po potrebi sodišču Unije predložiti vse dokaze o organizacijskih, poslovnih in pravnih povezavah med njo in njeno hčerinsko družbo, ki bi po njenem mnenju lahko izkazali, da ne sestavljata enotnega gospodarskega subjekta, ki so lahko različni glede na primer ter jih torej ni mogoče taksativno našteti (zgoraj v točki 26 navedeni sodbi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 65, in General Química in drugi proti Komisiji, točki 51 in 52). V nasprotju s trditvami tožečih strank gre torej za izpodbojno domnevo, ki jo morata ti izpodbiti.

38 Tožeči stranki dalje menita, da obveznosti, ki matično državo zavezujejo na podlagi nacionalnega prava, onemogočajo izpodbojnost domneve o odločilnem vplivanju na hčerinsko družbo. Vendar je treba opozoriti, da se družba ne more sklicevati na nacionalno zakonodajo, da bi se izognila pravilom Unije, saj je treba pravne pojme, uporabljene v pravu Unije, načeloma razlagati in uporabljati enotno v vsej Uniji (sodba Sodišča z dne 1. februarja 1972 v zadevi Hagen, 49/71, Recueil, str. 23, točka 6). Vsekakor pa se ob upoštevanju vseh prej navedenih načel v zvezi z obstojem take domneve in meril, na podlagi katerih jo je mogoče ovreči, kaže, da podatki o obveznostih, ki jih švedsko pravo nalaga matičnim družbam v zvezi s hčerinskimi družbami in katerih namen je vzpostaviti strog nadzor nad njimi, v skrbi za zaščito delničarjev in tretjih oseb krepijo domnevo, ki jo je Komisija uporabila za družbo Nynäs AB v zvezi z nadzorom, ki jo ta izvaja nad svojo hčerinsko družbo Nynas NV.

39 Nazadnje tožeči stranki menita, da je razlaga, ki jo je Komisija sprejela glede domneve o dejanskem odločilnem vplivanju matične družbe na hčerinsko družbo, ki je v njeni stoodstotni lasti, v nasprotju z načelom osebne odgovornosti. Tožeči stranki se sklicujeta na sodno prakso, ki izhaja iz zgoraj v točki 27 navedene sodbe Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, na podlagi katere se sme fizično ali pravno osebo kaznovati le za dejanja, ki se ji lahko posamezno očitajo. Menita, da Komisija v skladu s tem načelom ne bi smela zahtevati, da matična družba dokaže, da ni uporabila svoje pravice do odločilnega vplivanja na hčerinsko družbo in da je ta hčerinska družba sprejemala vse svoje strateške odločitve, ne da bi jo o tem obvestila, da se ji tako ne pripiše odgovornost za kršitveno ravnanje hčerinske družbe.

40 Vendarle pa v skladu s sodno prakso dejstvo, da je mogoče matično družbo skupine, ki odločilno vpliva na svoje hčerinske družbe, šteti za solidarno odgovorno za kršitve konkurenčnega prava, ki so jih slednje storile, nikakor ne pomeni izjeme od načela osebne odgovornosti, temveč gre prav za izraz tega načela, saj matična družba in hčerinske družbe, na katere ta odločilno vpliva, skupaj sestavljajo enotno podjetje v smislu konkurenčnega prava Unije in zanj odgovarjajo, če to podjetje namenoma ali iz malomarnosti krši pravila o konkurenci, pa to povzroči osebno in solidarno odgovornost vseh pravnih subjektov v strukturi skupine (glej zgoraj v točki 26 navedeno sodbo Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 77 in navedena sodna praksa). Načelo osebne odgovornosti je tako priznano s sodno prakso (sodbe Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 145; z dne 16. novembra 2000 v zadevi Cascades proti Komisiji, C-279/98 P, Recueil, str. I-9693, točka 78, in z dne 11. decembra 2007 v zadevi ETI in drugi, C-280/06, ZOdl., str. I-10893, točka 39), vendar se uporablja za podjetja, in ne za družbe. Ta očitek je torej treba zavrniti.

41 Iz vsega navedenega izhaja, da Komisija ni napačno uporabila prava, ko je družbi Nynäs AB pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba Nynas NV.

Očitne napake pri presoji, ki so bile v tej zadevi storjene s pripisom odgovornosti družbi Nynäs AB

Trditve strank

42 Prvič, po mnenju tožečih strank je Komisija storila očitno napako pri presoji s tem, da ni upoštevala velike poslovne neodvisnosti, ki jo hčerinske družbe uživajo v okviru svoje skupine. Iz njunega organigrama naj bi bilo razvidno, da je bila za poslovne transakcije in strateške usmeritve oddelka za „Bitumen“ na Nizozemskem pristojna družba Nynas NV in da sta njeni sestrski družbi, ki sta dejavni na področju bitumna v Evropi, pomembne politične in operativne odločitve prenesli nanjo. Matična družba naj bi bila zadolžena le za odobritev nekaterih izrednih transakcij, pri tem pa naj ne bi posegala v avtonomijo družbe Nynas NV.

43 Drugič, Komisija naj bi očitno napačno presodila ravnanje družbe Nynäs AB in njene hčerinske družbe Nynas NV na zadevnem trgu. Komisija naj bi tako na eni strani prezrla, da je bila vloga družbe Nynas NV izključno omejena na pogajanja o pogodbah in imenovanja zaposlenih na trgu z bitumnom na Nizozemskem, in na drugi strani, da je bila funkcija družbe Nynäs AB jasno omejena na vprašanja strateškega upravljanja, skupnega tveganja in usklajevanja skupine ter da ni imela nobene vloge na zadevnem trgu. Komisija naj bi tako družbi Nynäs AB očitno nepravilno pripisala odločilno vlogo v zvezi z določanjem ciljev in strategije na tem trgu, čeprav je bil prag, nad katerim je bila dolžna posegati v odločitve družbe Nynas NV, zelo visok in so bile transakcije, ki jih je morala odobriti, izredne. Komisija naj tudi ne bi predložila nobenega dokaza, ki bi omogočal presojo vloge družbe Nynäs AB pri zadevnem protikonkurenčnem ravnanju družbe Nynas NV.

44 Tretjič, dejavniki, na katere se je Komisija oprla pri ugotovitvi, da je družba Nynäs AB dejansko odločilno vplivala na družbo Nynas NV, naj bi bili zelo formalistični. Tako naj bi priznala prevelik pomen dejavnikom, kot so obstoj mehanizma obveščanja (reporting) med družbama Nynas NV in Nynäs AB in obstoj konsolidiranih računovodskih izkazov ter sodelovanje članov upravnega odbora družbe Nynas NV v izvršni upravi družbe Nynäs AB. Poleg tega naj ne bi upoštevala dejstva, da so bile funkcije „chief business executive“ (v nadaljevanju: CBE) oddelka „Bitumen“ družbe Nynas NV omejene na posredovanje informacij in analizo finančnih rezultatov izvršnemu odboru družbe Nynäs AB.

45 Komisija zavrača vse trditve tožečih strank.

Presoja Splošnega sodišča

46 Da bi odgovorili na očitke, da je Komisija storila očitne napake pri presoji, ko je odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba Nynas NV, pripisala družbi Nynäs AB, je treba ugotoviti, ali sta tožeči stranki predložili dokaze, s katerimi lahko izpodbijeta domnevo, da je družba Nynäs AB odločilno vplivala na družbo Nynas NV.

47 Komisija v točkah od 252 do 264 obrazložitve izpodbijane odločbe navaja, da je smela uporabiti domnevo o dejanskem odločilnem vplivu družbe Nynäs AB na družbo Nynas NV v obdobju od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 zaradi stoodstotne lastniške strukture med tema družbama. Dalje je menila, da več dejavnikov v zvezi s hierarhično strukturo skupine podredno potrjuje to domnevo. Najprej, družba Nynas NV, čeprav je opravljala funkcijo evropskega sedeža skupine za dejavnost v zvezi z bitumnom, naj ne bi smela sprejemati nekaterih odločitev, ki bi presegale določen prag, ne da bi o njih poročala družbi Nynäs AB (stroški naložb, pogajanje in sklepanje pogodb, izdaja soglasij k posojilom strankam in izločitev objektov). Poleg tega je matična družba po svojem izvršnem odboru

zadolžena za določanje ciljev, strategij in celostnih usmeritev skupine ter odločanje na višji ravni v zvezi s proračunom skupine, njenimi večjimi projekti in funkcionalnim usklajevanjem. Matična družba naj bi bila dalje organizirana vertikalno, saj nekatere pristojnosti po odborih poverja hčerinskim družbam. Nazadnje naj bi bila dva od treh članov upravnega odbora družbe Nynas NV zaposlena v družbi Nynäs AB, v okviru katere naj bi opravljala funkcijo generalnega direktorja in funkcijo „chief refining officer“, tretji član upravnega odbora družbe Nynas NV pa naj bi bil njen generalni direktor, ki pa je tudi član upravnega odbora družbe Nynäs AB.

– Neodvisnost poslovne politike družbe Nynas NV

48 Čeprav se v skladu s sodno prakso – kot je bilo opozorjeno v točki 37 zgoraj – presoja vplivanja matične družbe na hčerinsko družbo ne omejuje na preučitev poslovne politike *stricto sensu*, si sodišče Unije vseeno pridrži možnost, da pri presoji, ali dve družbi sestavljata enotno gospodarsko enoto, upošteva dejstva v zvezi s poslovno politiko.

49 Med drugim iz „organisation book“ skupine Nynas izhaja, da je njena struktura zelo integrirana in hierarhična. Skupina je organizirana v tri oddelke po dejavnostih, vsak oddelek vodi CBE. Družba Nynas NV je tako oddelek, ki je odgovoren za vsakodnevno operativno in poslovno upravljanje vseh hčerinskih družb, ki spadajo v oddelek „Bitumen“.

50 Celostno usklajevanje oddelkov zagotavlja predsednik družbe Nynäs AB, medtem ko se z vsakodnevnim usklajevanjem vseh hčerinskih družb ukvarjajo odbori, ki so specializirani glede na funkcijo („corporate functional managers“ in „coordinators“), predvsem na poslovnem področju, ki delujejo na ravni skupine. Ti odbori, ki so večinoma neposredno odvisni od matične družbe, nekateri pa so neposredno prevzeti v hčerinske družbe, so dolžni vse informacije posredovati neposredno predsedniku in podpredsedniku matične družbe. CBE vsakega oddelka so stalni člani izvršnega odbora matične družbe Nynäs AB, ki ga med drugim sestavljata predsednik in podpredsednik družbe Nynäs AB. Ta izvršni odbor je zadolžen za mesečno določitev ciljev, strategije, usmeritev in proračunskih odločitev na višji ravni skupine, njene večje projekte in njeno funkcionalno usklajevanje.

51 Čeprav tožeči stranki zatrjujeta, da CBE matični družbi posreduje le mesečno analizo o njunih finančnih rezultatih, ne obvešča pa jo o tekočih odločitvah v zvezi z nakupi in prodajami, iz preučitve organizacije skupine vendarle izhaja, da je matična družba tesno in redno po izvršnem odboru in posebnih odborih vpletena v dejavnost svojih hčerinskih družb. Tožeči stranki niti nista predložili nobenega dokaza o tem, da naj družba Nynäs AB ne bi uporabila svoje pravice do odločilnega vplivanja na družbo Nynas NV. Poleg tega dejstvo, da je družba Nynas NV vodila relativno neodvisno poslovno politiko do določenega praga, samo po sebi ne omogoča potrditve ugotovitve, da je družba Nynäs AB kot stoodstotna delničarka in ob upoštevanju podjetniške strukture skupine dejansko odločilno vplivala na družbo Nynas NV.

52 Tožeči stranki poleg tega ocenjujeta, da okoliščina, da je bila družba Nynas NV zadolžena za vsakodnevno operativno in poslovno upravljanje vseh hčerinskih družb, ki spadajo v oddelek „Bitumen“, saj so ji poverile pristojnost sprejemanja temeljnih političnih in operativnih odločitev na podlagi „management service agreement“, dopušča ugotovitev, da so njene funkcije presegale običajne funkcije hčerinske družbe in da je tako bila precej avtonomna. Vendar sodišče Unije priznava, da lahko Komisija, kadar družba nadzoruje sestrsko družbo, ki je vpletena v kršitveno ravnanje, domneva, da ji je skupna matična družba podelila pooblastilo za nadzorovanje te sestrske družbe (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Jungbunzlauer proti Komisiji, T-43/02, ZOdl., str. II-3435, točka 129). Zato dejstvo, da je družba Nynas NV izvajala določen nadzor nad drugimi družbami skupine v sektorju bitumna, čeprav te niso bile njene hčerinske družbe, pomeni dodaten indic o obstoju hierarhičnih povezav med družbama Nynäs AB in Nynas NV, saj bi ji pristojnost nadzora, ki ga je slednja izvajala nad svojimi sestrskimi družbami, lahko podelila le matična družba.

– Ravnanje matične družbe na zadevnem trgu in njena vloga pri kršitvi

53 Tožeči stranki navajata, da bi se morala Komisija v zvezi z ugotovitvijo, da je matična družba lahko odgovorna za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba, opreti na elemente, ki omogočajo presojo vloge matične družbe pri zadevnem protikonkurenčnem ravnanju. Vendar, kot je opozorjeno v točki 33 zgoraj, v skladu z ustaljeno sodno prakso ni nujno, da je nadzor, ki ga matična družba izvaja na svojo hčerinsko družbo, povezan s kršitvenim ravnanjem (zgoraj v točki 26 navedeni sodbi Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 59, in General Química in drugi proti Komisiji, točke 38, 102 in 103). Poleg tega je treba opozoriti, da Komisija ni bila dolžna predložiti dodatnih dokazov o tem, da je družba Nynäs AB lastnica celotnega kapitala svoje hčerinske družbe, za domnevo, da je odločilno vplivala na poslovno politiko te hčerinske družbe. Zato ni treba preučiti, ali je družba Nynäs AB dejansko odločilno vplivala na kršitveno ravnanje družbe Nynas NV.

– Upoštevanje preveč formalističnih dejavnikov

54 Tožeči stranki trdita, da je Komisija prevelik pomen priznala dejavnikom, kot so obstoj mehanizma obveščanja med družbama Nynas NV in Nynäs AB, obstoj konsolidiranih računovodskih izkazov in sodelovanje članov upravnega odbora družbe Nynas NV v izvršni upravi družbe Nynäs AB.

55 Kot je opozorjeno v točki 37 zgoraj, je v sodni praksi vendarle zastopano mnenje, da mora sodišče Unije pri presoji obstoja enotne gospodarske enote med matično družbo in njeno hčerinsko družbo upoštevati vse dokaze, ki mu jih predložijo stranke, o organizacijskih, poslovnih in pravnih povezavah med tema družbama, njihova narava in pomembnost pa se lahko glede na posebne značilnosti vsake obravnavane zadeve spreminjata (zgoraj v točki 26 navedena sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 65). Čeprav nekatere okoliščine, kot so konsolidacija računovodskih izkazov na ravni skupine, niso upoštevne (zgoraj v točki 26 navedena sodba General Química in drugi proti Komisiji, točka 108), lahko drugi dejavniki, ki sami po sebi ne dopuščajo ugotovitve obstoja enotne gospodarske enote, vseeno kot celota pomenijo skupek dovolj skladnih indicev.

56 Tako je treba upoštevati dokaze, ki dopuščajo ugotovitev obstoja trdnih hierarhičnih povezav med dvema družbama, kakor so v obravnavani zadevi mehanizem obveščanja med hčerinsko in matično družbo in navzkrižna prisotnost vodilnih članov družbe v organih odločanja druge družbe. Poleg tega okoliščina, da je v izpodbijani odločbi zmotno omenjena prisotnost CBE družbe Nynas NV v upravnem odboru družbe Nynäs AB, čeprav je ta oseba bila član izvršnega odbora družbe Nynäs AB, ne vpliva na zakonitost izpodbijane odločbe, ker je iz spisa razvidno, da ima izvršni odbor družbe Nynäs AB temeljno vlogo pri odločanju skupine na višji ravni (glej točko 50 zgoraj).

57 Iz vsega navedenega izhaja, da dokazi, ki sta jih predložili tožeči stranki, ne morejo ovreči domneve, da je družba Nynäs AB, ki ima v lasti 100 % kapitala družbe Nynas NV, dejansko odločilno vplivala na politiko družbe Nynas NV. Zato je treba ugotoviti, da družba Nynäs AB skupaj z družbo Nynas NV sestavlja podjetje v smislu člena 81 ES, ne da bi bilo treba preveriti, ali je družba Nynäs AB vplivala na zadevno ravnanje. Prvi tožbeni razlog je zato treba v celoti zavrniti.

58 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba zavrniti tožbena predloga za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe.

2. *Predloga za razglasitev ničnosti člena 2 izpodbijane odločbe*

59 Tožeči stranki navajata dva tožbena razloga v podporo predlogom za razglasitev ničnosti člena 2 izpodbijane odločbe. Prvi tožbeni razlog se nanaša na očitne napake pri presoji, napačno uporabljeno pravo in kršitev načela enakosti, ki jih je Komisija storila z uporabo določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, cilj drugega tožbenega razloga pa je ugotovitev, da bi Komisija morala upoštevati njuno učinkovito sodelovanje zunaj področja uporabe določb Obvestila o ugodni obravnavi

iz leta 2002 v skladu s točko 3 Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) [PJ] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171, v nadaljevanju: Smernice).

Zavrnitev odobritve zmanjšanja na podlagi določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002

60 V skladu s točko 20 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 „se lahko podjetjem, ki ne izpolnjujejo pogojev [za oprostitev plačila globe] iz oddelka A kljub temu zniža globa, ki bi jim bila sicer naložena“. V skladu s točko 21 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 „mora podjetje Komisiji predložiti dokaze o domnevni kršitvi, ki predstavljajo znatno dodano vrednost glede na dokaze, ki jih Komisija že ima, in prekiniti svojo udeležbo v domnevni kršitvi, najkasneje, ko predloži te dokaze“. V točki 22 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 je navedeno, da „[se] koncept ‚dodane vrednosti‘ […] nanaša na obseg, v katerem zagotovljeni dokazi okrepijo, po svoji naravi in/ali stopnji podrobnosti, možnost Komisije, da dokaže zadevna dejstva“, da „[bo] pri tej oceni […] Komisija na splošno menila, da imajo pisni dokazi, ki izvirajo iz časovnega obdobja, na katerega se nanašajo dejstva, večjo vrednost kot naknadno ugotovljeni dokazi“ in da „[se] podobno […] šteje, da imajo dokazi, ki so neposredno povezani z zadevnimi dejstvi, na splošno večjo vrednost kot tisti, ki so z njimi samo posredno povezani“.

61 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da je podjetje Nynas, ne da bi vložilo formalno prošnjo za zmanjšanje svoje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, v odgovoru z dne 2. oktobra 2003 na zahtevo po informacijah posredovalo podrobne informacije. Te informacije so predvsem vsebovale natančno devetstransko predstavitev sistema sestankov v zvezi z omejevalnim sporazumom, ki ga od njega ni zahtevala, in so tako imele dodano vrednost. Vendar je Komisija menila, da ti dokazi niso okrepili njene možnosti, da dokaže dejstva, saj je tistega dne že imela na voljo dokumente, ki jih je zasegla med preiskavami, prošnji družb BP in Kuwait Petroleum za ugodno obravnavo in nekatere odgovore na njen prvi niz zahtev po informacijah, ki jih je poslala 30. junija 2003. Ti dokazi naj ji tudi ne bi dopuščali, da ugotovi nove pomembne značilnosti omejevalnega sporazuma, predvsem zato, ker je podjetje Nynas spremenilo nekatere izjave v zvezi z družbo ExxonMobil. Komisija je torej štela, da podjetju Nynas, ker ni predložilo informacij, ki bi imele znatno dodano vrednost, ni mogla zmanjšati globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 (točke od 389 do 393 obrazložitve izpodbijane odločbe).

62 Iz sodne prakse izhaja, da ima Komisija na tem področju določeno diskrecijsko pravico in da je sodni nadzor omejen na nadzor, ali je bila storjena očitna napaka pri presoji. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč sodelovanje pri preiskavi, ki ne presega obveznosti, ki jih imajo podjetja na podlagi člena 18(3) in (4) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), ne upravičuje zmanjšanja globe (sodbi Splošnega sodišča z dne 10. marca 1992 v zadevi Solvay proti Komisiji, T-12/89, Recueil, str. II-907, točki 341 in 342, in z dne 14. maja 1998 v zadevi Cascades proti Komisiji, T-308/94, Recueil, str. II-925, točka 260). Nasprotno pa je tako zmanjšanje upravičeno, kadar je podjetje poslalo informacije, ki presegajo tiste, ki jih Komisija lahko zahteva na podlagi člena 18 Uredbe št. 1/2003 (zgoraj navedena sodba Cascades proti Komisiji, točki 261 in 262, in sodba Splošnega sodišča z dne 9. julija 2003 v zadevi Daesang in Sewon Europe proti Komisiji, T-230/00, Recueil, str. II-2733, točka 137). Ravnanje podjetja, da bi se lahko upravičilo zmanjšanje glob na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, mora Komisiji olajšati delo pri odkrivanju in preprečevanju kršitev pravil o konkurenci ter pokazati pravi duh sodelovanja. Na eni strani mora Splošno sodišče torej preučiti, ali je Komisija prezrla, koliko je sodelovanje zadevnih podjetij preseglo, kar se zahteva v skladu s členom 18 Uredbe št. 1/2003. V zvezi s tem izvaja popoln nadzor, zlasti glede omejitev obveznosti, da odgovorijo na zahteve po informacijah, ki izhajajo iz pravice podjetij do obrambe. Po drugi strani mora Splošno sodišče – kot v obravnavani zadevi – preveriti, ali je Komisija pravilno ocenila koristnost sodelovanja za ugotovitev kršitve, upoštevajoč Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002. V mejah, ki jih postavlja to obvestilo, Komisija uživa diskrecijsko pravico pri ocenjevanju,

ali so informacije oziroma dokumenti, ki so jih podjetja predložila prostovoljno, olajšali njeno nalogo in ali je treba podjetju odobriti zmanjšanje na podlagi tega obvestila. Ta presoja je predmet omejenega sodnega nadzora (sodba Sodišča z dne 9. julija 2009 v zadevi Archer Daniels Midland proti Komisiji, C-511/06 P, ZOdl., str. I-5843, točka 152; sodba Splošnega sodišča z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točke od 529 do 532, ki jo je Sodišče potrdilo s sodbo z dne 24. septembra 2009 v združenih zadevah Erste Group Bank in drugi proti Komisiji, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P in C-137/07 P, ZOdl., str. I-8681, točka 249).

63 Čeprav mora Komisija obrazložiti, zakaj meni, da so dokazi, ki jih v okviru Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 predložijo podjetja, prispevek, ki upravičuje znižanje naložene globe, morajo podjetja, ki želijo v zvezi s tem izpodbijati odločbo Komisije, dokazati, da Komisija brez takih informacij, ki so ji jih prostovoljno poslala, ne bi mogla dokazati bistvenih elementov kršitve in torej sprejeti odločbe o naložitvi glob (zgoraj v točki 62 navedena sodba Erste Group Bank in drugi proti Komisiji, točka 297).

64 V okviru uporabe Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primeru kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996) je sodišče Unije presodilo, da zmanjšanje zneska globe na podlagi teh določb zlasti zahteva, da je zadevno podjetje prvo, ki je posredovalo odločilne dokaze o obstoju omejevalnega sporazuma, in da čeprav ni treba, da so predloženi elementi sami po sebi zadostni za dokaz o obstoju omejevalnega sporazuma, morajo biti v ta namen vseeno odločilni. Ne sme iti samo za vir, ki bi usmerjal preiskave Komisije, ampak morajo to biti elementi, ki jih je mogoče neposredno uporabiti kot temeljno dokazno podlago za odločbo, v kateri je ugotovljena kršitev (sodbi Splošnega sodišča z dne 15. marca 2006 v zadevi BASF proti Komisiji, T-15/02, ZOdl., str. II-497, točke 492, 493, 517, 518, 521, 522, 526 in 568, in v zadevi Daiichi Pharmaceutical proti Komisiji, T-26/02, ZOdl., str. II-713, točke 150, 156, 157 in 162).

65 V skladu s točkami 7, 21 in 22 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 mora Komisija oceniti dejanski prispevek vsakega podjetja, v smislu kakovosti in časovne usklajenosti, k odkrivanju kršitve, koncept „znatna dodana vrednost“ pa se nanaša na obseg, v katerem zagotovljeni dokazi okrepijo, po svoji naravi in stopnji podrobnosti, možnost, da dokaže kršitveno dejanje. Komisija tako prizna posebno vrednost dokazom, ki ji skupaj z drugimi dokazi, ki jih že ima, omogočajo, da dokaže obstoj omejevalnega sporazuma, ali dokazom, ki ji omogočajo potrditev že obstoječih dokazov, ali dokazom, ki bi neposredno vplivali na težo ali trajanje omejevalnega sporazuma. V nasprotju s trditvijo tožečih strank pa se odločilno merilo ne omejuje na vprašanje, ali je podjetje „olajšalo nalogo Komisije“. Poudariti je treba, da sodna praksa, na katero se tožeči stranki poskušata v zvezi s tem sklicevati (sodba Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi Mayr-Melnhof proti Komisiji, T-347/94, Recueil, str. II-1751, točka 331), ne zadeva uporabe Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 in v vsakem primeru le potrjuje, da je mogoče šteti, da je podjetje, ki izrecno izjavi, da ne izpodbija dejanskih navedb, na katere Komisija opira svoje očitke, prispevalo k olajšanju naloge Komisije in se mu lahko zato globa zmanjša.

66 Polega tega Komisija trajnosti sodelovanja podjetja ne more upoštevati v fazi ovrednotenja znatne dodane vrednosti predloženih dokumentov, ker točka 23 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 določa, da se upoštevata le obseg in trajnost sodelovanja podjetja v fazi določitve natančne stopnje zmanjšanja globe v okviru določenih razredov, če je Komisija že ocenila, da imajo predloženi dokazi znatno dodano vrednost.

67 Ob upoštevanju teh načel je treba preučiti trditve, ki sta jih tožeči stranki navedli v utemeljitev tožbenega razloga v zvezi z očitnimi napakami pri presoji, napačno uporabo prava in kršitvijo načela enakosti, ki naj bi jih Komisija storila pri uporabi določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

Napačna uporaba prava

– Trditve strank

68 Tožeči stranki trdita, da je Komisija storila tri napake pri uporabi prava. Tako naj bi, prvič, pri ovrednotenju dodane vrednosti predloženih dokazov nepravilno uporabila enaka merila v fazi predhodnega sklepa, ki bi jih morala uporabiti pozneje v fazi izdaje obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah in v fazi končne odločbe. Drugič, neupravičeno naj bi štela, da se je s spremembo izjav v zvezi z družbo ExxonMobil zmanjšala vrednost drugih dokazov, ki sta jih tožeči stranki predložili prostovoljno. Nazadnje in tretjič, Komisija naj bi pri ovrednotenju dodane vrednosti njunih informacij neupravičeno prevelik pomen pripisala kronologiji. V skladu s sodno prakso ocena stopnje sodelovanja podjetij ne more biti odvisna od zgolj naključnih dejavnikov, kot je vrstni red, po katerem jih je Komisija zaslišala (zgoraj v točki 27 navedena sodba Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, točka 246).

69 Komisija zavrača vse trditve tožečih strank.

– Presoja Splošnega sodišča

70 Prvič, tožeči stranki sta v repliki zatrdili, da Komisija ne bi smela uporabiti enakih meril za oceno dodane vrednosti poslanih informacij v fazi predhodnega sklepa in v fazi končne odločbe. Tako menita, da mora Komisija v predhodni fazi ločeno presojati dokaze, ki jih je predložilo podjetje, glede na dokaze, ki so jih predložila druga podjetja.

71 V zvezi z dopustnostjo te trditve glede na določbe člena 48(2) Poslovnika, ki jo Komisija izpodbija v dupliki, je treba poudariti, da se s to trditvijo, uveljavljano v repliki, želi le razviti tožbeni razlog v zvezi z napačno uporabo prava s strani Komisije, ker je podjetju Nynas zavrnila zmanjšanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ki je bil uveljavljan v tožbi, in da ga je treba v skladu s sodno prakso zato šteti za dopustnega (sodba Sodišča z dne 12. junija 1958 v zadevi Compagnie des hauts fourneaux de Chasse proti Visoki oblasti, 2/57, Recueil, str. 129, 131).

72 Dalje, glede vsebine iz določb točk 26 in 27 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 v zvezi s postopkom izhaja, da „[č]e Komisija predhodno sklene, da dokazi, ki jih je predložilo podjetje, predstavljajo dodano vrednost v smislu točke 22, bo podjetje v pisni obliki obvestila o svojem namenu, da bo uporabila zmanjšanje globe znotraj določenega [razpona], kot je predvideno v točki 23(b), najkasneje do datuma uradnega obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah“ in da „[bo] Komisija […] [ob koncu] upravnega postopka v sprejetih odločbah ocenila končni položaj vsakega podjetja, ki je vložilo vlogo za zmanjšanje globe“.

73 Tožeči stranki menita, da edino napotilo v tej točki 26 na točko 22 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, in ne na točko 21, kot je navedla Komisija, omogoča sklep, da se točka 26 nanaša le na preprosto „dodano vrednost“, in ne na „znatno dodano vrednost“ dokazov, ki jih je predložilo podjetje.

74 Zato se kaže, da je namen točke 22 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ki predlaga definicijo koncepta „dodana vrednost“, le pojasniti točko 21, ki se sklicuje na koncept „znatna dodana vrednost“. Poleg tega sam koncept „dodana vrednost“ nakazuje, da mora Komisija, ne glede na fazo upravnega postopka, ovrednotiti vrednost predloženih dokazov v primerjavi z drugimi dokazi, ki jih ima na voljo po preiskavah ali pa so ji jih posredovala druga podjetja. Nazadnje, tudi če bi sledili razlogovanju tožečih strank, morebitno priznanje dodane vrednosti predloženih dokazov v predhodni fazi nikakor ne bi vplivalo na končno presojo Komisije in na stopnjo podjetju odobrenega zmanjšanja, ki se izvede šele tedaj. Zato je treba to trditev zavrniti.

75 Drugič, tožeči stranki menita, da Komisija ni imela pravice, da jih kaznuje za to, ker sta spremenili izjave v zvezi z udeležbo družbe ExxonMobil v omejevalnem sporazumu. Vendar je treba opozoriti, da je Komisija v izpodbijani odločbi le omenila, da na podlagi dokazov, ki jih je zagotovilo podjetje Nynas, ni mogla ugotoviti novih pomembnih značilnosti omejevalnega sporazuma, zlasti zato, ker je podjetje Nynas spremenilo nekatere izjave v zvezi z družbo ExxonMobil. Zato Komisija podjetja Nynas ni kaznovala za te spremembe, ampak je le ocenila, da dokazi v zvezi z družbo ExxonMobil iz odgovora z dne 2. oktobra 2003 na zahtevo po informacijah ne prinašajo nobene znatne dodane vrednosti. Zato je to trditev treba zavrniti.

76 Tretjič, tožeči stranki menita, da je Komisija pri presoji dodane vrednosti njunih informacij prevelik pomen namenila kronologiji. V utemeljitev te trditve navajata zgoraj v točki 27 navedeno sodbo Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji. Vendar je treba ugotoviti, da ta sodba zadeva uporabo Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996, in ne Obvestila iz leta 2002, ki se uporablja v obravnavani zadevi. Še več, omenjena sodba zadeva uporabo določb oddelka D Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996 v zvezi s podjetji, ki se jim lahko odobri znatno zmanjšanje zneska globe, ki ni določalo različne obravnave zadevnih podjetij glede na vrstni red, po katerem so sodelovala s Komisijo. *A contrario*, sodna praksa v zvezi z oddelkoma B in C Obvestila o sodelovanju iz leta 1996 v zvezi s podjetji, ki se jim globa ne naloži ali se jim zelo bistveno ali bistveno zmanjša, ki se izrecno sklicuje na kronološko merilo, je uveljavila možnost, da Komisija upošteva kronološki dejavnik (zgoraj v točki 64 navedena sodba BASF proti Komisiji, točka 550, ter sodbi Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Roquette Frères proti Komisiji, T-322/01, ZOdl., str. II-3137, točke od 237 do 239, in v zadevi Archer Daniels Midland, T-329/01, ZOdl., str. II-3255, točke od 319 do 321 in 341). Iz točk 7 in 23 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 izrecno izhaja, da mora Komisija pri presoji vrednosti predloženih informacij upoštevati datum, ko so ji bile te posredovane. Sodna praksa je v zvezi s tem obvestilom sicer potrdila pomen datuma posredovanja informacij (sodba Splošnega sodišča z dne 18. decembra 2008 v zadevi General Química in drugi proti Komisiji, T-85/06, neobjavljena v ZOdl., točke 147, 148 in od 152 do 154). Zato je treba tudi to trditev zavrniti.

77 Na koncu Splošno sodišče meni, da Komisija ni napačno uporabila prava, ko je tožečima strankama zavrnila zmanjšanje globe na podlagi določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

Očitne napake pri presoji

– Trditve strank

78 Prvič, tožeči stranki zatrjujeta, da je Komisija podcenila obseg in vrednost njunega prostovoljnega sodelovanja. Tako naj ne bi upoštevala obsega in natančnosti poslanih informacij niti odločilne narave nekaterih od teh informacij, ki sta jih lahko predložili le oni sami in ki naj bi bile obširno uporabljene v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah in v izpodbijani odločbi. Prezrla naj bi tudi izredno ravnanje, ki sta ga izkazali med postopkom, saj sta spontano navedli nastale organizacijske spremembe v okviru skupine in se tako odpovedali uveljavljanju svoje pravice do obrambe, saj sta predložili dokaze o drugi ravni omejevalnega sporazuma in ji posredovali informacije, ki sta jih pridobili od tretjih družb. Komisija mora v skladu z določbami točke 23(b) Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 upoštevati obseg in trajnost sodelovanja družb.

79 Drugič, menita, da je za to, da sta odgovor Komisiji poslali šele 2. oktobra 2003, odgovorna le Komisija, ki je zahtevo po informacijah namesto družbi Nynas Belgium najprej poslala družbi Nynas NV.

80 Tretjič, Komisija naj bi nepravilno ugotovila, da družba Nynas Belgium v odgovoru z dne 2. oktobra 2003 ni izrazila želje, da se ji zmanjša globa, čeprav je navedla, da je želela z zagotovitvijo znatne dodane vrednosti pomagati Komisiji pri preiskavi.

81 Komisija zavrača vse trditve tožečih strank.

– Presoja Splošnega sodišča

82 Najprej je treba poudariti, da se tožeči stranki ne moreta sklicevati na domnevno izredno ravnanje, da bi se zanju uporabile določbe Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002. V zvezi z dejstvom, da naj bi se družba Nynas Belgium spontano predstavila Komisiji kot naslednica družbe Nynas NV, je namreč treba poudariti, da bi Komisija po vsej verjetnosti v vsakem primeru lahko odgovornost za kršitev pripisala gospodarskemu nasledniku družbe Nynas NV. Poleg tega je treba glede informacij, ki naj bi jih tožeči stranki predložili v zvezi z obstojem tretje ravni dejavnosti omejevalnega sporazuma, poudariti, da je Komisija v izpodbijani odločbi (točka 354 obrazložitve) navedla, da glede tega ni imela zadostnih dokazov in da zato ni uporabila dokazov, ki sta jih v zvezi s tem posredovali tožeči stranki. Nazadnje, tožeči stranki sta s pridobitvijo informacij družbe Petroplus zagotovo omogočili Komisiji, da se je izognila pošiljanju zahtev po informacijah tej družbi, vendar zgolj to ne more utemeljiti uporabe Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

83 Prvič, glede na načela, navedena v točkah od 62 do 66 zgoraj, je razvidno, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji, ko je v zvezi s tožečima strankama zavrnila uporabo določb iz Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

84 Čeprav so bile – kot je priznala Komisija – informacije, ki sta jih tožeči stranki spontano posredovali 2. oktobra 2003, zelo natančne, pa vseeno niso okrepile možnosti Komisije za dokaz kršitev, saj je na ta dan že imela na voljo informacije, ki jih je posredovala družba BP, in dokumente, ki jih je zasegla pri preiskavah oktobra 2002, prošnjo družbe BP za ugodno obravnavo in druge informacije, ki jih je ta poslala med postopkom, prošnjo družbe Kuwait Petroleum za ugodno obravnavo z dne 12. septembra 2003 in odgovore večine družb na niz zahtev po informacijah, ki jih je poslala 30. junija 2003.

85 Dalje je iz vlog strank razvidno, da dokazi, za katere sta tožeči stranki mislili, da sta jih predložili le onidve, niso bili odločilni, da bi Komisija dokazala kršitev.

86 Enako velja za udeležbo podjetja Nynas na pripravljalnih in usklajevalnih sestankih v zvezi s ceno bitumna, ki jo je Komisija lahko dokazala že na podlagi dokazov in izpovedb drugih družb, torej na podlagi dokumentov, ki jih je zasegla med preiskavami v prostorih družbe Heijmans Infrastructuur en Milieu BV (v nadaljevanju: Heijmans), in informacij, ki jih je družbi Kuwait Petroleum poslala 16. septembra 2003 in družba BP leta 2002 (glej točke 57, 68 in 77 obrazložitve izpodbijane odločbe).

87 Iz spisa v zvezi z nazivi družb in imeni oseb, ki so bile udeležene v omejevalnem sporazumu, prav tako izhaja, da so te že posredovale druge družbe (glej opombe 145, 201, 202, 224 in 226 izpodbijane odločbe) in da Komisija v zvezi z imeni uslužbencev družbe ExxonMobil in drugih uslužbencev skupine Shell, ki jih še ni imela, teh informacij ni mogla potrditi in jih ni uporabila v izpodbijani odločbi. V zvezi z imeni uslužbencev skupine Esha (skupina, ki je proizvajala in tržila bitumen na Nizozemskem in za katero se je štelo, da je sodelovala pri kršitvi in ji je bila naložena globa v znesku 11,5 milijona EUR), ki so sodelovali pri omejevalnem sporazumu, čeprav sta v izpodbijani odločbi (opomba 216) resnično omenjena izjava družbe Kuwait Petroleum z dne 9. oktobra 2003 in odgovor skupine Esha na zahtevo po informacijah z dne 30. decembra 2003, ki sta bila podana po odgovoru tožečih strank na zahtevo po informacijah, le ta dokaz vseeno sam po sebi ne zadošča za sklep, da sta tožeči stranki predložili Komisiji dokaz z znatno dodano vrednostjo, saj je za sodelovanje skupine Esha pri omejevalnem sporazumu izvedela že iz predhodnih dokumentov družb Heijmans, HGB, BP in Kuwait Petroleum (glej točki 57 in 68 obrazložitve izpodbijane odločbe).

88 V zvezi s krajem pripravljalnih sestankov dobaviteljev bitumna je treba poudariti, da sta tožeči stranki omenili le en dodaten kraj glede na izjave družbe BP iz leta 2002 in odgovor družbe Kuwait Petroleum z dne 16. septembra 2003 na zahtevo po informacijah in da te informacije ni bilo mogoče potrditi in je bila oporekana na zaslišanjih, zato ni bila uporabljena v izpodbijani odločbi (točka 69 obrazložitve izpodbijane odločbe, opombi 176 in 177). Čeprav je Komisija citirala izvleček iz odgovora tožečih strank z dne 2. oktobra 2003 na zahtevo po informacijah, da bi potrdila, da so se sestanki v zvezi

z omejevalnim sporazumom običajno odvijali v prostorih družbe Koninklijke Wegenbouw Stevin BV (v nadaljevanju: KWS) (točka 59 obrazložitve izpodbijane odločbe), je treba poudariti, da je to informacijo že imela na podlagi dokumentov, ki jih je zasegla pri preiskavah pri družbi KWS, odgovora družbe Kuwait Petroleum z dne 16. septembra 2003 na zahtevo po informacijah in izjave slednje z dne 1. oktobra 2003 (glej prilogo 2 k obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah).

89 Enako je treba v zvezi s sodelovanjem družb Ballast Nedam in Dura Vermeer pri omejevalnem sporazumu opozoriti, da je Komisija že imela dokaze, ki so ji dopuščali sklep o tem, in sicer dokumente, ki jih je zasegla pri preiskavi v prostorih družb NBM Noord-West BV, Hollandsche Beton Groep Civiel BV in KWS, in odgovor družbe Dura Vermeer z dne 12. septembra 2003 na zahtevo po informacijah (glej točki 76 in 77 obrazložitve izpodbijane odločbe, opombe 200, 220, 223, 224 in 226).

90 Nazadnje v zvezi s sistemom sankcij za dobavitelje bitumna, ki niso spoštovali dogovorov iz omejevalnega sporazuma, dokumenti, ki jih je posredovalo podjetje Nynas (telefaks, ki ga je poslala skupina Hollandsche Beton Groep, in račun, ki obremenjuje družbi Heijmans in Ballast Nedam), so prav tako potrdili in pojasnili dokaze, ki jih je Komisija že imela. Družba BP je namreč v izjavah z dne 12. julija 2002 in 16. septembra 2003 med drugim že poslala dokaze v zvezi tem, tako kot družba Kuwait Petroleum v izjavi z dne 12. septembra 2003 (točki 84 in 86 obrazložitve izpodbijane odločbe). Sistem sankcij je bil izpostavljen tudi v dokumentih, ki jih je zasegla med preiskavami pri družbah Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV in KWS (opombi 238 in 286).

91 Iz vsega navedenega izhaja, da tožeči stranki nista dokazali, da Komisija, če ne bi imela informacij, ki sta jih ji prostovoljno poslali, ne bi mogla dokazati temelja kršitve in torej sprejeti odločbe o naložitvi glob.

92 Na koncu je treba ugotoviti, da Komisija s tem, da je zavrnila, da so informacije, ki sta jih izključno poslali tožeči stranki, imele znatno dodano vrednost, ni storila nobene očitne napake pri presoji.

93 Drugič, tožeči stranki menita, da naj bi bila za pozen datum, ko sta poslali svoje informacije Komisiji, odgovorna slednja, saj naj bi zahtevo po informacijah poslala družbi Nynas NV namesto družbi Nynas Belgium, slednja pa je to zahtevo prejela šele 23. julija 2003, torej tri tedne pozneje kot preostala podjetja, ki so jo prejela že 30. junija 2003.

94 Vseeno pa je iz spisa, predvsem iz pisne korespondence med odvetnikom družbe Nynas in Komisijo, razvidno, da je bila prva zahteva po informacijah poslana družbi Nynas NV, isti kontaktni osebi in na isti naslov, kot ga je potem navedla družba Nynas Belgium, in da je slednja priznala, da je to zahtevo prejela istočasno kot preostale naslovnice, to je 4. julija 2003. Nikakor pa datum odpreme ali prejetja uradne zahteve Komisije po informacijah ne vpliva na presojo kronologije prošenj za ugodno obravnavo, ki so jih v obravnavani zadevi vložila podjetja, ker jih je mogoče vložiti kadar koli, predvsem pa po nenapovedanih preiskavah Komisije, in neodvisno od datuma odpreme zahteve po informacijah.

95 Tretjič, tožeči stranki poudarjata, da naj bi Komisija nepravilno ocenila, da družba Nynas Belgium v odgovoru z dne 2. oktobra 2003 ni izrazila želje za zmanjšanje globe. V skladu s točkama 24 in 25 Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 „[mora] podjetje, ki želi biti upravičeno do zmanjšanja globe, […] Komisiji zagotoviti dokaze o zadevnem kartelu“ in „[p]odjetje bo od Generalnega direktorata za konkurenco prejelo potrdilo o prejemu, na katerem bo naveden datum, ko so bili ustrezni dokazi predloženi“. Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002 torej ne določa posebne formalne obveznosti za vložitev prošnje za ugodno obravnavo. Besede, ki jih je družba Nynas uporabila v odgovoru z dne 2. oktobra 2003 na zahtevo po informacijah, pa vseeno ne nakazujejo jasno, da se je želela sklicevati na določbe Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, saj je njen svetovalec le navedel, da ji je uspelo pridobiti „prepise dokumentov, za katere upa, da bodo z znatno dodano vrednostjo Komisiji pomagali pri preiskavi“. V vsakem primeru ugotovitev, ali odgovor družbe Nynas Belgium z dne 2. oktobra 2003 že pomeni prošnjo za ugodno obravnavo, ne vpliva na rešitev spora, ker

Komisija dokončno presojo zagotovljenih dokazov opravi šele na koncu upravnega postopka in ker iz izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija pri ugotovitvi, da podjetje Nynas ni vložilo uradne prošnje za zmanjšanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ta dokument upoštevala pri presoji možnosti za zmanjšanje globe, ki je bila naložena podjetju Nynas, na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

96 Na koncu Splošno sodišče meni, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji, ko je menila, da informacije, ki sta jih poslali tožeči stranki, nimajo znatne dodane vrednosti in da jima zato ne more odobriti zmanjšanja globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

Načelo enakosti

– Trditve strank

97 Tožeči stranki menita, da je Komisija kršila načelo enakosti s tem, da ju je neupravičeno obravnavala drugače kot družbo Kuwait Petroleum. Najprej menita, da nobeno podjetje ni bilo kaznovano za preoblikovanje izjav proti družbi ExxonMobil in da je družba Kuwait Petroleum med drugim lahko pridobila 30-odstotno zmanjšanje zneska svoje globe, čeprav je ravnala enako kot tožeči stranki. Dalje očitata Komisiji, da je njune informacije obravnavala drugače kot informacije, ki jih je poslala družba Kuwait Petroleum. Slednja naj bi šele 9. oktobra 2003 poslala odločilne informacije, ki pa naj bi le potrjevale informacije, ki jih je pridobila pri nenapovedanih preiskavah, in naj bi bile vsekakor manj natančne od informacij družbe Nynas Belgium. Komisija naj bi se zato v izpodbijani odločbi odločila, da se bo raje oprla na izjave, ki jih je zagotovila družba Kuwait Petroleum, in ne na izjave tožečih strank, prav tako pa naj jih ne bi navedla kot vir številnih dejstev. Tako naj bi Komisija kršila svojo obveznost dobrega upravljanja in obveznost obrazložitve svojih odločb.

98 Komisija zavrača trditve tožečih strank.

– Presoja Splošnega sodišča

99 Najprej je treba v skladu s točko 75 zgoraj opozoriti, da je Komisija v izpodbijani odločbi le omenila, da ji podatki, ki jih je predložilo podjetje Nynas, niso omogočili, da bi dokazala nove pomembne značilnosti omejevalnega sporazuma, zlasti ker je podjetje Nynas spremenilo nekatere izjave v zvezi z družbo ExxonMobil, vendar ga za ta preoblikovanja ni sankcionirala. Zato je treba glede tega zavrniti trditve tožečih strank v zvezi s kršitvijo načela enakosti z družbo Kuwait Petroleum.

100 V skladu s sodno prakso Komisija pri presoji sodelovanja podjetij ne sme prezreti načela enakega obravnavanja, ki je kršeno, če se primerljivi položaji obravnavajo različno ali če se različni položaji obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno, in tega, da to načelo nasprotuje temu, da Komisija različno obravnava sodelovanje podjetij, ki jih zadeva ista odločba (glej zgoraj v točki 62 navedeno sodbo Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, točka 533 in navedena sodna praksa). Meni pa, da Komisija ne krši tega načela, kadar prizna zmanjšanje zneska globe zaradi tega, ker je zadevno podjetje z njo sodelovalo v upravnem postopku (sodbi Splošnega sodišča z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točke od 309 do 313, in v zadevi Weig proti Komisiji, T-317/94, Recueil, str. II-1235, točke od 287 do 289). Različno obravnavanje zadevnih podjetij je treba torej pripisati neprimerljivim stopnjam sodelovanja, zlasti glede predložitve različnih informacij ali predložitve teh informacij v različnih fazah upravnega postopka oziroma v neprimerljivih okoliščinah (sodba Splošnega sodišča z dne 6. decembra 2005 v zadevi Brouwerij Haacht proti Komisiji, T-48/02, ZOdl., str. II-5259, točki 108 in 109).

101 Dalje je treba navesti, da čeprav je bilo mogoče šteti, da za to, da se sodelovanje podjetij šteje za primerljivo, ni potrebno, da se zgodi istega dne, temveč na isti stopnji postopka (sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2009 v zadevi Nintendo in Nintendo of Europe proti Komisiji, T-13/03, ZOdl., str. II-947, točka 178), se je to načelo uporabilo za oddelek D Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 1996, ki ni predvidevalo različne obravnave zadevnih podjetij glede na vrstni red, v katerem so sodelovala s Komisijo, kar je v nasprotju z Obvestilom o ugodni obravnavi iz leta 2002 (glej točko 76 zgoraj).

102 Nazadnje, če podjetje v okviru sodelovanja zgolj potrdi, in sicer manj natančno in manj izrecno, nekatere informacije, ki jih je v okviru sodelovanja že poslalo drugo podjetje, potem stopnje sodelovanja tega podjetja, čeprav bi bilo v določeni meri lahko koristno za Komisijo, ni mogoče šteti za primerljivo s sodelovanjem prvega podjetja, ki je poslalo navedene informacije. Izjava, ki zgolj potrjuje izjavo, ki jo je Komisija že prejela, namreč bistveno ne olajša nalog Komisije. Zato tudi ne more zadoščati, da bi upravičevala zmanjšanje globe zaradi sodelovanja (sodbi Splošnega sodišča z dne 25. oktobra 2005 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točka 455, in z dne 17. maja 2011 v zadevi Arkema France proti Komisiji, T-343/08, ZOdl., str. II-2287, točka 137).

103 V obravnavani zadevi se kaže, da Komisija ni kršila načela enakosti s tem, da je družbi Kuwait Petroleum odobrila 30-odstotno zmanjšanje globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 in da je tako zmanjšanje zavrnila tožečima strankama, saj so bila ta podjetja v različnih položajih. Opozoriti je namreč treba, da je družba Kuwait Petroleum že 12. septembra 2003 vložila prošnjo za uporabo Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ki je bila priložena izjavi podjetja, in da je zaprosila, da se del informacij, ki jih je poslala 16. septembra 2003, upošteva pri njeni prošnji za ugodno obravnavo. Sestanek med Komisijo in družbo Kuwait Petroleum je bil organiziran 18. septembra 2003, 1. in 9. oktobra 2003 pa je Komisija zaslišala tri nekdanje uslužbence družbe Kuwait Petroleum. Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da so informacije, ki jih je pridobila 12. in 16. septembra 2003 ter 1. in 9. oktobra 2003, s svojo natančnostjo okrepile njeno možnost, da dokaže obstoj kršitve, vendar je morala upoštevati dejstvo, da je bila prošnja za ugodno obravnavo vložena šele enajst mesecev po izvedbi nenapovedanih preiskav in ko je že poslala zahtevo po informacijah, da je že imela nekatere dokaze, ki so ji jih posredovale druge družbe, in da je družba Kuwait Petroleum spremenila nekatere svoje izjave v zvezi z družbo ExxonMobil. Tako – v nasprotju s trditvami tožečih strank – družba Kuwait Petroleum ni čakala do 9. oktobra 2003, da je posredovala odločilne informacije, ampak je že 12. septembra 2003 Komisiji omogočila, da potrdi že obstoječe informacije in tako dokaže obstoj kršitve, predvsem s tem, da ji je zagotovila prvi neposredni dokaz o usklajevalnih sestankih v zvezi z bitumnom, saj družba BP, ki je prvo podjetje, ki je Komisijo obvestilo o obstoju omejevalnega sporazuma, ni redno sodelovala na teh sestankih (točka 383 obrazložitve izpodbijane odločbe).

104 Iz različnih podatkov iz spisov nazadnje izhaja, da položaj tožečih strank ni bil primerljiv položaju družbe Kuwait Petroleum niti glede datuma posredovanja informacij Komisiji niti glede njihove vsebine. Tožeči stranki sta sicer sami v repliki priznali, da je bila kakovost dokazov, ki jih je zagotovila družba Kuwait Petroleum, boljša. Dalje je treba ugotoviti, da tožeči stranki, ki sta bili v zvezi s tem zaslišani na obravnavi, nikakor nista dokazali svoje trditve, da naj bi se Komisija pri izvedbi zaslišanja nekdanjega uslužbenca družbe Kuwait Petroleum 9. oktobra 2003 oprla na podatke, ki sta ji jih poslali 2. oktobra 2003. Okoliščina, da je Komisija štela, da so podatki, ki jih je družba Kuwait Petroleum podala na zaslišanju 9. oktobra 2003, imeli znatno dodano vrednost, ne vpliva niti na Komisijino oceno vrednosti dokazov, ki jih je prej predložila ta družba, in zato ne vpliva na izvedeno presojo vrednosti informacij, ki sta jih zagotovili tožeči stranki.

105 Ker položaja družbe Kuwait Petroleum in tožečih strank nista primerljiva, saj sta slednji šele pozneje poslali Komisiji informacije, ki niso bile enako kakovostne, Komisija ni kršila načela enakosti s tem, da tožečima strankama ni odobrila zmanjšanja globe na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

106 Tožeči stranki s tem tožbenim razlogom izpostavljata tudi očitka o kršitvi načela dobre uprave in obveznosti obrazložitve, pri čemer pa zgolj poudarjata, da bi morala Komisija razkriti vir svojih ugotovitev in dokazom pošteno priznati njihovo enakovrednost.

107 V skladu s členom 44(1) Poslovnika mora tožba obsegati kratek povzetek tožbenih razlogov in ta pojasnila morajo biti dovolj jasna in določna, da omogočijo toženi stranki pripravo obrambe, Splošnemu sodišču pa odločanje o tožbi, če v posameznem primeru ni drugih trditev. Tožba mora zato natančno določati tožbeni razlog, na katerem temelji, tako da zgolj z njegovo abstraktno navedbo niso izpolnjene zahteve iz Poslovnika. Podobno se zahteva, če se v utemeljitev tožbenega razloga navaja očitek (sodbi Splošnega sodišča z dne 12. januarja 1995 v zadevi Viho proti Komisiji, T-102/92, Recueil, str. II-17, točka 68, in z dne 14. maja 1998 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji, T-352/94, Recueil, str. II-1989, točka 333).

108 V obravnavani zadevi je očitek, da je Komisija kršila načelo dobre uprave, oblikovan preveč nenatančno, da bi Splošno sodišče lahko opredelilo njegov namen. Ker namreč tožeči stranki natančno ne izpostavljata posebnih točk izpodbijane odločbe, v katerih naj bi se Komisija samovoljno odločila opreti na izjave družbe Kuwait Petroleum, in ne na njune izjave, ter v katerih naj jih ne bi navedla kot vir. Ta očitek bo torej treba zavreči kot nedopusten.

109 Očitek o neobrazložitvi izpodbijane odločbe je prav tako oblikovan zelo nejasno. Vendar tudi, če bi bil ta očitek dopusten, mora obveznost obrazložitve v skladu s sodno prakso na eni strani omogočiti zadevni osebi, da se seznani z razlogi sprejetega ukrepa, da lahko brani svoje pravice in preveri, ali je odločba utemeljena, na drugi strani pa omogočiti sodišču Skupnosti, da opravi svoj nadzor glede zakonitosti. Zahteve, ki jim mora obrazložitev zadostiti, so odvisne od okoliščin posameznega primera, zlasti vsebine zadevnega akta, narave podanih razlogov in okvira, v katerem je bil ta akt izdan (zgoraj v točki 27 navedena sodba Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, točka 129).

110 V obravnavani zadevi je Komisija dovolj jasno in natančno navedla razloge, zakaj se je odločila, da družbi Kuwait Petroleum odobri zmanjšanje globe, tožečima strankama pa ne. Iz točk od 382 do 385 in od 389 do 393 obrazložitve izpodbijane odločbe je namreč razvidno, da je Komisija ocenila, da so informacije, ki jih je družba Kuwait Petroleum zagotovila 12. in 16. septembra 2003 ter 1. in 9. oktobra 2003, zaradi natančnosti okrepile njeno možnost, da dokaže obstoj kršitve, medtem ko informacije, ki jih je podjetje Nynas zagotovilo 2. oktobra 2003, čeprav so bile zelo natančne in poslane spontano, niso okrepile možnosti Komisije, da bi dokazala kršitev, saj je v tistem trenutku že imela na voljo informacije, potrebne za dokaz temeljnih sestavnih elementov kršitve. Komisija je zlasti navedla druge vire, ki jih je že imela na voljo in ki so ji po njenem mnenju omogočali, da dokaže temeljne elemente kršitve.

111 Ta očitek bo torej treba zavrniti kot neutemeljen. Ob upoštevanju vsega navedenega je treba tožbeni razlog v zvezi z zavrnitvijo zmanjšanja na podlagi določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 v celoti zavrniti.

Zavrnitev odobritve zmanjšanja na podlagi Smernic

Trditve strank

112 Tožeči stranki podredno navajata, da bi Komisija morala v skladu s točko 3 Smernic upoštevati njuno učinkovito sodelovanje izven področja določb Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002.

113 Komisija zavrača trditve tožečih strank.

Presoja Splošnega sodišča

114 V skladu z določbami točke 3, šesta alinea, Smernic lahko Komisija zmanjša osnovni znesek globe zaradi „učinkovitega sodelovanja podjetij v postopkih izven področja uporabe obvestila [o ugodni obravnavi] iz leta 1996 o nenalaganju ali zmanjševanju glob“. Sodišče Unije je tako odločilo, da lahko Komisija podjetju, ki je sodelovalo v postopku zaradi kršitve pravil o konkurenci, zmanjša globo na podlagi teh določb Smernic, le če se obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996 ni uporabljalo (glej v tem smislu zgoraj v točki 32 navedeno sodbo Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točke od 380 do 382, in zgoraj v točki 64 navedeno sodbo BASF proti Komisiji, točki 585 in 586).

115 Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002, ki je 14. februarja 2002 pod nekaterimi pogoji nadomestilo Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996, se torej po analogiji s tem obvestilom uporablja za tajne kartele med dvema ali več konkurenti, katerih namen je določanje cen, proizvodnih ali prodajnih kvot, delitev trga, vključno s prikrojevanjem razpisnih ponudb, ali omejevanje uvoza ali izvoza, in tako izključuje vertikalne omejevalne sporazume ali sporazume, ki spadajo na področje uporabe člena 82 ES.

116 Ker v obravnavanem primeru zadevna kršitev spada na področje uporabe Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, za tožeči stranki niso bile uporabljive določbe točke 3, šesta alinea, Smernic. Ta tožbeni razlog v zvezi z kršitvijo določbe, ki v tej zadevi torej niso uporabljive, je treba zavrniti kot neupošteven.

117 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba zavrniti tožbena predloga za razglasitev ničnosti člena 2 izpodbijane odločbe.

3. *Predloga za zmanjšanje zneska globe*

118 Ker v obravnavanem primeru ni nobenega elementa, ki bi upravičil znižanje globe, predlogoma za spremembo izpodbijane odločbe ni mogoče ugoditi. Iz vsega navedenega izhaja, da je treba tožbo v celoti zavrniti.

Stroški

119 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeči stranki nista uspeli, se jima v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (šesti senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Nynäs Petroleum AB in Nynas Belgium AB se naloži plačilo stroškov.

Jaeger Wahl Soldevila Fragoso

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 27. septembra 2012.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje spora 1

Postopek in predlogi strank 3

Pravo 4

1. Predloga za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe 4

Napačna uporaba prava 4

Trditve strank 4

Presoja Splošnega sodišča 5

Očitne napake pri presoji, ki so bile v tej zadevi storjene s pripisom odgovornosti družbi Nynäs AB .. 7

Trditve strank 7

Presoja Splošnega sodišča 7

– Neodvisnost poslovne politike družbe Nynas NV 8

– Ravnanje matične družbe na zadevnem trgu in njena vloga pri kršitvi 9

– Upoštevanje preveč formalističnih dejavnikov 9

2. Predloga za razglasitev ničnosti člena 2 izpodbijane odločbe 9

Zavrnitev odobritve zmanjšanja na podlagi določb oddelka B Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 10

Napačna uporaba prava 12

– Trditve strank 12

– Presoja Splošnega sodišča 12

Očitne napake pri presoji 13

– Trditve strank 13

– Presoja Splošnega sodišča 14

Načelo enakosti 16

– Trditve strank 16

– Presoja Splošnega sodišča 16

Zavrnitev odobritve zmanjšanja na podlagi Smernic 18

Trditve strank 18

Presoja Splošnega sodišča 19

3. Predloga za zmanjšanje zneska globe 19

Stroški 19